

Практика участі у публічних закупівлях ТОВ «ЕНЕРГОІНВЕСТПРОЕКТ», як постачальника електричної енергії

*Інтерв'ю підготувала Катерина Плащенко,
експерт-практик з публічних закупівель*

Конкурентний ринок електричної енергії є невід'ємною складовою публічних закупівель та стосується як учасників так і замовників. Тож з метою розкриття таємниць вдалої участі в закупівлях саме електричної енергії звернемось до одного з передових переможців — ТОВ «ЕНЕРГОІНВЕСТПРОЕКТ». Секрети успіху ТОВ «ЕНЕРГОІНВЕСТПРОЕКТ» розкриє Руслан Каспрів – експерт з публічних закупівель.

Руслан, вітаємо! Відомо, що на сьогодні ваша компанія є лідером серед постачальників електричної енергії за участю в закупівлях та кількістю отриманих перемог. Як давно ви працюєте з державними замовниками?

Добридень! ТОВ «ЕНЕРГОІНВЕСТПРОЕКТ» працює на ринку електричної енергії понад 15 років. З 2018 року наша компанія активно бере участь у закупівлях та постачає електричну енергію державним замовникам по всій території України. За весь час роботи з нами працювало понад 230 споживачів.

Яку структуру має ваш тендерний відділ, яка кількість спеціалістів готує та перевіряє документи тендерних пропозицій / пропозицій?

Наш тендерний відділ складається з чотирьох спеціалістів: **керівник відділу** — експерт з державних закупівель — організовує роботу відділу з підготовки та подання тендерних пропозицій (перевіряє документи та займається розміщенням їх на електронному майданчику); **фахівець з державних закупівель** готує документи тендерних пропозицій; **економіст відділу** розробляє комерційні та цінові пропозиції, розраховує ціну товару відповідно до очікуваної вартості з урахуванням вимог щодо технічних, якісних та кількісних характеристик предмета закупівлі, визначених тендерною документацією / оголошенням про проведення спрощеної закупівлі, в тому числі з урахуванням включення до ціни тарифу оператора системи передачі та розподілу і податку на додану вартість; **юрист відділу** веде правову та претензійну роботу, відповідає за одержання всіх необхідних дозволів, ліцензій, сертифікатів для постачання електричної енергії та інших документів правового характеру, пов'язаних із поданням тендерних пропозицій / пропозицій, у тому числі відповідає за договори про закупівлю електричної енергії споживачу.

Які риси та професійні навички мають бути притаманними фахівцю з публічних закупівель, на ваш погляд?

Фахівець з публічних закупівель повинен бути уважним як під час вивчення вимог замовника так і під час підготовки документів, проявляти гнучкість під час діалогу із замовниками, бути наполегливим на шляху до перемоги, тримати руку на пульсі всіх змін у законодавстві. Насамперед ми враховуємо інтереси і потреби нашого споживача та даємо йому почуття безпеки і захищеності, а також будемо партнерські відносини на чесності та довірі і досягаємо цього завдяки досвідченій команді та професійному менеджменту.

Чи брали ви участь у ринкових консультаціях та наскільки доцільними їх вважаєте?

Так, іноді замовники для планування закупівель та підготовки до проведення закупівлі електричної енергії проводять попередні ринкові консультації з метою аналізу ринку електричної енергії. Зокрема, вони зверталися до нас як суб'єкта господарювання — постачальника електричної енергії й отримували відповідні рекомендації та інформацію.

Враховуючи динамічність ринку електричної енергії, **вважаємо, що проведення попередніх ринкових консультацій є доцільним і дає змогу замовникам, наприклад, правильно розрахувати очікувану вартість закупівлі** відповідно до актуальних ринкових цін. Отримання інших вузькопрофільних консультацій в подальшому допоможе уникнути порушень [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) та [Закону України «Про ринок електричної енергії»](#).

З якими дискримінаційними вимогами ви найчастіше стикаєтесь? Чи оскаржуєте їх до АМКУ?

На жаль, замовники нерідко встановлюють вимоги до учасника торгів, які є надмірними або занадто деталізованими порівняно з вимогами, які зазвичай висувають та які вважаються об'єктивно необхідними для успішного виконання договору про закупівлю. Наприклад, надмірними (подекуди й дискримінаційними) можна вважати вимоги, коли учасник у складі тендерної пропозиції зобов'язаний надати:

— документальне підтвердження стосовно сертифікації уповноваженою організацією відповідності ДСТУ ISO 27001:2013 «Інформаційні технології. Методи захисту. Системи управління інформаційною безпекою. Вимоги» або іншим аналогічним державним стандартам у сфері сертифікації діяльності підприємства, з наданням відповідного сертифіката, виданого на ім'я учасника закупівлі, що є чинним на

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/praktyka-uchasti-u-publichnykh-zakupivliakh-tov-enerhoinvestproekt-ia-postachalnyka-elektrych-noi-enerhii/

момент подання його пропозиції. **Дана вимога є неправомірною та дискримінаційною щодо потенційних учасників**, які в силу добровільності не проводять сертифікації своєї діяльності згідно з цим стандартом. Стандарти інформаційної безпеки ДСТУ ISO / IEC 27001:2013 та ДСТУ ISO / IEC 27002:2015 розроблені за допомогою НБУ. Це адаптовані європейські стандарти з інформаційної безпеки, яких зобов'язані дотримуватись лише українські банки задля захисту інформації;

— довідки від усіх операторів системи розподілу, з якими учасником укладено договори електропостачальника про надання послуг з розподілу електричної енергії, з інформацією про кількість споживачів, яких він обслуговує на території відповідного оператора системи розподілу електричної енергії. Довідки повинні бути видані не пізніше 10 діб відносно кінцевої дати подання тендерних пропозицій. Підтвердженням дискримінаційності такої вимоги є [Рішення АМКУ № 14064-р/пк-пз від 21.07.2020](#), в якому порушене питання щодо того, що замовники вимагають надати довідки від усіх ОСР;

— інформацію про наявність вебсайту, підтверджену оригіналом документа на право власності та / або право користування та / або договором про надання послуг. Правила роздрібного ринку електричної енергії вимагають наявності в учасника власного офіційного вебсайту в мережі Інтернет, на якому, зокрема, вказано засоби комунікації зі споживачами та іншими учасниками ринку електричної енергії (поштова адреса, номер телефону для звернення споживачів, адреса та телефон служби підтримки, електронна пошта для прийому електронних повідомлень від споживачів, дистанційне обслуговування через службу підтримки), розміщено нормативно-правові акти, що регулюють діяльність на ринку електричної енергії, згідно з якими учасник здійснює ліцензовану діяльність, інформацію щодо порядку подання споживачами звернень, скарг, претензій, надання повідомлень про загрозу електробезпеці та їх розгляду, а також підтвердження його відповідності вимогам підпунктів 14 і 15 пункту 5.2.2 розділу 5.2 [Правил роздрібного ринку електричної енергії](#), затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 (із змінами)), з наявною інформацією, встановленою пунктом 9.2.1 розділу 9 цих Правил;

— звіт за формою 12 – НКРЕКП-постачання (квартальна) «Звіт щодо показників комерційної якості надання послуг з постачання електричної енергії», затвердженою постановою НКРЕКП «Про затвердження форм звітності щодо показників якості електропостачання та інструкцій щодо їх заповнення» № 374 від 12.06.2018, за останній квартал, що передує даті оприлюднення закупівлі. Інформація щодо звітності учасника до Регулятора є конфіденційною та не підлягає розголошенню з огляду на характер такої інформації та є нічим іншим, як дискримінаційними заходами щодо учасника тендеру;

— протокол перевірки показників якості електроенергії, яку постачає учасник, на відповідність вимогам, встановленим у ДСТУ EN 50160:2014. Відповідно до постанови НКРЕКП від 14.03.2018 № 310 «Про затвердження Кодексу систем розподілу», пункту 11.4.1 Правил роздрібного ринку електричної енергії та інформації, розміщеної на

офіційному вебсайті НКРЕКП, відповідальним за якість електричної енергії є Оператор системи розподілу;

— скановану копію зазначеного в довідці договору з усіма додатками та оригінал листа-відгуку щодо повного та якісного виконання зазначеного у довідці договору у довільній формі на фірмовому бланку контрагента з вихідним номером та датою за підписом керівника контрагента або іншої уповноваженої особи контрагента. Лист-відгук повинен бути датований не раніше дати оприлюднення оголошення про проведення цієї закупівлі. **Така вимога замовника є дискримінаційною** та повинна бути приведена у відповідність до вимог чинного законодавства України у сфері публічних закупівель, та замовник повинен внести відповідні зміни до тендерної документації в цій частині, що підтверджується рішенням Органу оскарження № 9409-р/пк-пз від 14.05.2020. Оголошення № [UA-2020-04-25-000009-b](#);

— відповідне документальне підтвердження про наявність в учасника інженера з охорони праці, який має відповідним чином оформлене посвідчення про проходження навчання, підтвердження знань щодо законів та нормативно-правових актів у сфері охорони праці (з підтвердженням наявності в інженера з охорони праці учасника IV та / або V групи з електробезпеки), пожежної безпеки з наданням у складі пропозиції наказу про прийняття на роботу та / або про призначення на посаду такої особи та інструкцій; копій протоколів засідання уповноваженої комісії Держпраці України з перевірки знань, де вказаний позитивний висновок навчання інженера з охорони праці учасника та відповідних посвідчень. Наведена вимога може бути розцінена як дискримінаційна, призвести до упередженої оцінки тендерних пропозицій учасників та надання необґрунтованих переваг одному із них.

Відповідно до підпункту 7 пункту 5.2.1 Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312, електропостачальник має право «на безперешкодний доступ (за пред'явленням службового посвідчення) до розрахункових засобів комерційного обліку електричної енергії, що встановлені на об'єктах споживачів, для візуального або автоматизованого зняття показів розрахункових засобів комерційного обліку».

Тобто співробітники електропостачальників безпосередньо не виконують технічну перевірку засобів вимірювання, не здійснюють контроль за рівнем споживання електричної енергії та потужності, не здійснюють вимірювання показників якості електричної енергії, контрольний огляд електричних мереж, не виконують роботи з відключення та обмеження споживання електричної енергії споживачем, а мають право лише на візуальне або автоматизоване зняття показів розрахункових засобів комерційного обліку.

Отже, для доступу до розрахункових засобів комерційного обліку електроенергії працівнику електропостачальника достатньо мати при собі службове посвідчення. Усі вищезазначені технічні роботи виконуються робітниками оператора системи

розподілу. Господарська діяльність з постачання електричної енергії учасників регулюється, зокрема, Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу, затвердженими постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1469, положення яких не містять вимог щодо обов'язкового проходження працівниками електропостачальника навчання з електро- та пожежної безпеки, санітарного та гігієнічного забезпечення, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на виробництві, надання першої допомоги в разі нещасного випадку. З огляду на наведене, учасники закупівлі не зобов'язані надавати довідку з інформацією про таких працівників та надавати документи, які підтверджують знання таких працівників у вищезазначених сферах.

Переліком посад посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці (Додаток 3 до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірку знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 №15), діяльність з постачання електричної енергії споживачу не передбачає наявності переліку посадових осіб, які обов'язково проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 затверджено Перелік робіт з підвищеною безпекою. Діяльність з постачання електричної енергії споживачу не віднесена до переліку робіт з підвищеною безпекою. Центри обслуговування клієнтів та їх приміщення не відносяться до приміщень з підвищеною безпекою;

— Відомості з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (оригінал або завірена копія), **які повинні бути видані не пізніше ніж за тиждень до** кінцевого строку подання тендерних пропозицій.

Так, наше підприємство неодноразово оскаржувало дискримінаційні вимоги до АМКУ, що встановлювались замовниками у ТД. Маємо позитивні рішення щодо цього, але оскільки замовники не вивчають та не відслідковують практику АМКУ, ці порушення повторюються все частіше.

Чи самостійно ведете статистику (не)успішних закупівель, оскаржень?

Статистику успішних і неуспішних закупівель та оскаржень автоматично формує електронна система в особистому кабінеті учасника на авторизованому електронному майданчику, з якого ми беремо участь у закупівлях, що полегшує нам роботу в цьому напрямку.

Як працюєте над своїми помилками, які призвели до відхилення вашої тендерної пропозиції / пропозиції?

Намагаємося навчатися на чужих помилках. Як кажуть, одні вчаться на своїх помилках, а інші — на чужих. А ще кажуть, що власна помилка — це шлях до вдосконалення. Отже, праця над своїми помилками – це кропітка щоденна робота.

Наскільки для вас як для бізнесу цікаві спрощені закупівлі, тобто закупівлі до 200 тис. грн?

Ми як учасник «не дуже любимо» спрощені закупівлі. Бізнес хоче мати більше можливостей захищати свої права на таких закупівлях. Натомість ми помічаємо, що спрощені закупівлі стають непростими часто через самих замовників, які вимагають на них багато зайвих документів від учасників, тобто це ресурсозатратно і не завжди виправдано. Сподіваємось, що професіоналізація у сфері закупівель з часом виправить цю ситуацію.

На жаль, багато замовників, закупаючи електричну енергію чи газ, не володіють необхідними знаннями у цій сфері. Які «цікаві» вимоги ви зустрічали під час участі? Чи звертаєтесь до замовника з рекомендаціями щодо внесення відповідних змін?

Так, на етапі уточнення умов закупівлі ми звертаємось до замовників з рекомендаціями щодо внесення відповідних змін, але, на жаль, не завжди замовники прислухаються до наших рекомендацій, надаючи при цьому просто формальну необґрунтовану відповідь. З «цікавих» вимог можемо виокремити такі:

учасник повинен надати довідку від НКРЕКП чи її територіальних підрозділів, яка підтверджує наявність та функціонування в учасника Центру обслуговування споживачів (клієнтів) на території Івано-Франківської області (або будь-якої іншої області);

відповідно до підпункту 2 пункту 2.6 глави 2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу, затверджених постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1469, при провадженні ліцензованої діяльності ліцензіат повинен дотримуватися технологічних вимог та забезпечити інформаційну безпеку та кібербезпеку засобів провадження ліцензованої діяльності (інформаційно-телекомунікаційних систем, автоматизованих систем управління тощо), а також інформації, яка використовується ліцензіатом під час провадження ліцензованої діяльності, з урахуванням визначених законодавством вимог. На підтвердження можливості учасника належним чином забезпечити інформаційну безпеку та кібербезпеку засобів провадження ліцензованої діяльності з постачання електричної енергії учасник у складі пропозиції повинен надати чинний сертифікат ДСТУ ISO / IEC 27001:2015 «Інформаційні технології. Методи захисту. Системи управління

інформаційною безпекою. Вимоги», виданий на ім'я учасника, термін дії якого не може бути меншим ніж термін виконання зобов'язань за договором про закупівлю, який буде укладено за результатами даної закупівлі. Сфера діяльності, на яку поширюється сертифікована система управління, повинна включати постачання електричної енергії.

Які ще помилки допускають замовники у закупівлі електричної енергії?

Наприклад, у складі тендерної документації перелік документів, які повинен завантажити учасник, розкидано по різних розділах тендерної документації, а не в одному розділі, що б спростило постачальнику підготовку, а замовнику перевірку тендерних пропозицій.

Також помічаємо, що замовники вибирають невірну підставу для відхилення; відносять до формальних помилок ті помилки, які не передбачені тендерною документацією та Законом; при наданні 24 годин на усунення помилок розглядають ті документи, які не мають розглядати у цей період, адже у Законі чітко прописано, що учасник може усунути невідповідності в інформації та / або документах: що підтверджують відповідність учасника процедури закупівлі кваліфікаційним критеріям відповідно до статті 16 Закону, на підтвердження права підпису тендерної пропозиції та / або договору про закупівлю.

Чи можете назвати ідеальних замовників електричної енергії?

Найефективніше наша компанія співпрацює з Головним управлінням Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Харківській області, Комунальним підприємством «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» Горішньоплавнівської міської ради, Обухівським водопровідно-каналізаційним підприємством.

Що Ви можете наостанок порадижити учасникам і замовникам публічних закупівель?

Учасникам можемо порадижити: ставте запитання замовникам, вимагайте внести зміни до умов тендеру. Ваше право — звернутися до замовника із запитанням. Тому, якщо ви не зрозуміли щось в умовах тендеру, на етапі уточнення умов закупівлі звертайтеся вільно щодо цього до організатора торгів.

Іноді умови тендеру можуть бути дискримінаційними, тому слід бути пильним та вимагати усунути такі порушення чи неточності. Ваші запитання до замовників є анонімними, тому замовник не бачить адресанта такого запитання та вимоги щодо внесення змін до закупівлі. Будьте активними і перемога прийде до вас.

Замовникам слід враховувати, що під час формування тендерної документації варто уникати вимог, які можуть вважатися дискримінаційними, це допоможе уникнути запитань, вимог та скарг. Тендерну документацію бажано публікувати у форматі, доступному для копіювання інформації з неї (наприклад, Word). Адже під час підготовки тендерної пропозиції постачальники часто копіюють форми з тендерної документації замовника (наприклад, форму пропозиції, форми довідок, технічне завдання тощо).

Дуже дякуємо за змістовне інтерв'ю та практичні рекомендації для усієї закупівельної громади!

Більше про закупівлю електричної енергії читайте на порталі RADNUK.COM.UA в таких статтях:

[«Коротко про актуальне: вагоме збільшення ціни на електричну енергію»](#);

[«Постачальник електроенергії звертається щодо збільшення ціни: чи є підстави?»](#);

[«Останні зміни НПА щодо закупівлі електроенергії у постачальника "останньої надії"»](#);

[«Що робити з договорами про закупівлю постачальника "останньої надії" електричної енергії»](#).

Додатково пропонуємо переглянути вебінар на тему: Закупівля електроенергії: найактуальніше з оскарження